
ANNALS OF THE POLISH ASSOCIATION OF AGRICULTURAL AND AGRIBUSINESS ECONOMISTS

ROCZNIKI NAUKOWE
STOWARZYSZENIA EKONOMISTÓW ROLNICTWA I AGROBIZNESU

Received: 25.04.2024

Acceptance: 16.06.2024

Published: 18.06.2024

JEL codes: Q18, E62, R58

Annals PAAAE • 2024 • Vol. XXVI • No. (2)

License: Attribution 3.0 Unported (CC BY 3.0)

DOI: 10.5604/01.3001.0054.5217

TOMASZ WOJEWODZIC¹, ALINA KLONOWSKA, MONIKA JAWORSKA

Uniwersytet Rolniczy im. Hugona Kołłątaja w Krakowie, Polska

ZRÓŻNICOWANIE STAWEK PODATKU ROLNEGO W POLSCE W LATACH 2018-2022²

Słowa kluczowe: podatek rolny, stawki podatku, cena żyta, dochody gmin, polityka podatkowa

ABSTRAKT. Celem badań była ocena dynamiki oraz zróżnicowania stawek podatku rolnego w Polsce w latach 2018-2022. Wpływy z podatku rolnego są ważnym źródłem dochodów, szczególnie dla mniej zamożnych gmin miejsko-wiejskich i wiejskich. Niektóre gminy jednak decydują się na zastosowanie niższych stawek podatku rolnego niż maksymalne, dopuszczalne prawem. Obserwacja ta stała się motywem do zbadania czynników determinujących lokalną politykę podatkową oraz zależności między wybranymi cechami gmin a uchwalanymi przez nie stawkami podatku rolnego. Materiał źródłowy stanowiły uchwały rad gmin oraz dane GUS. Gminy podzielono na trzy grupy, ze względu na stosowane stawki podatku rolnego. Wyniki badań dowodzą, że politykę podatkową gmin w Polsce cechuje względna swoboda w warunkach zróżnicowanych struktur rolnictwa, poziomu zamożności oraz stopnia agraryzacji gmin. Cechy te mają istotny wpływ na wysokość stosowanych przez gminy stawek podatku rolnego. Włączenie tych czynników do wyjaśnienia motywów kształtowania stawki podatku rolnego pozwala lepiej zrozumieć postawę władz gmin w odniesieniu do kształtu prowadzonej polityki podatkowej.

¹ Corresponding author: tomasz.wojewodzik@urk.edu.pl

² Publikacja sfinansowana z subwencji Ministerstwa Edukacji i Nauki dla Uniwersytetu Rolniczego im. Hugona Kołłątaja w Krakowie na 2024 rok.

WPROWADZENIE

Wraz z pojawieniem się pierwszych cywilizacji, a następnie organizmów państwowych, niezbędne stało się tworzenie zrębów systemów finansowania aparatu władzy oraz wojska. Dlatego relatywnie wcześnie, obok służebności osobistych pojawiły się obciążenia o charakterze podatkowym, uiszczane początkowo w naturze, a następnie w pieniądzu. Przez systemy opodatkowania od początku ich istnienia realizowano cele fiskalne, gospodarcze, socjalne i polityczne [Gajl 1992], a ich doskonalenie i ewolucja trwa nadal.

Rolnictwo, ze względu na rolę w łańcuchu powiązań społeczno-gospodarczych oraz w zapewnianiu bezpieczeństwa żywnościowego cieszy się w wielu krajach, w tym również i w Polsce, pewnymi preferencjami. W stosunku do tego sektora prowadzona jest odrębna, łagodniejsza w porównaniu do innych gałęzi gospodarki polityka podatkowa [Wojewodziec 2009]. Przejawia się ona przede wszystkim w swobodzie decydowania o wysokości stawek podatkowych i w zakresie stosowania ulg w spłacie zobowiązań podatkowych, a nawet mniej rygorystycznego stanowiska w egzekwowaniu prawa podatkowego [Chirinko i Wilson 2017, Klonowska i Furman 2017, Klonowska i Uryszek 2021].

Podstawowym obciążeniem fiskalnym rolników w Polsce jest podatek rolny, mający jednocześnie cechy podatku majątkowego i przychodowego. Poprzez podatek od ziemi rolniczej samorząd terytorialny uczestniczy w realizowanej przez rolników rencie gruntowej, zarówno w rencie ricardiańskiej (wynikającej z jakości ziemi), jak i w rencie geograficznej (wynikającej z jej lokalizacji) [Czyżewski 2009, Marks-Bielska 2010].

MATERIAŁ I METODYKA BADAŃ

Podatek rolny stanowi źródło dochodów gmin, które posiadają ustawowo określone kompetencje w zakresie ustalania stawek oraz naliczania i poboru tego podatku [Dz.U. 2020.333]. Celem badań była ocena dynamiki oraz zróżnicowania stawek podatku rolnego w Polsce. W odniesieniu do tak postawionego celu, zbadano czy występują istotne statystycznie zależności pomiędzy uchwalanymi stawkami podatku rolnego a wybranymi cechami gmin. Do weryfikacji wykorzystano nieparametryczny test niezależności chi-kwadrat, dla którego próg statystycznej istotności α został konwencjonalnie zdefiniowany jako 5% (0,05). Zasadniczy materiał źródłowy stanowiły uchwały rad gmin [MF 2023] i dane statystyki masowej GUS [BDL 2023]. Dla celów analitycznych gminy podzielono na trzy grupy:

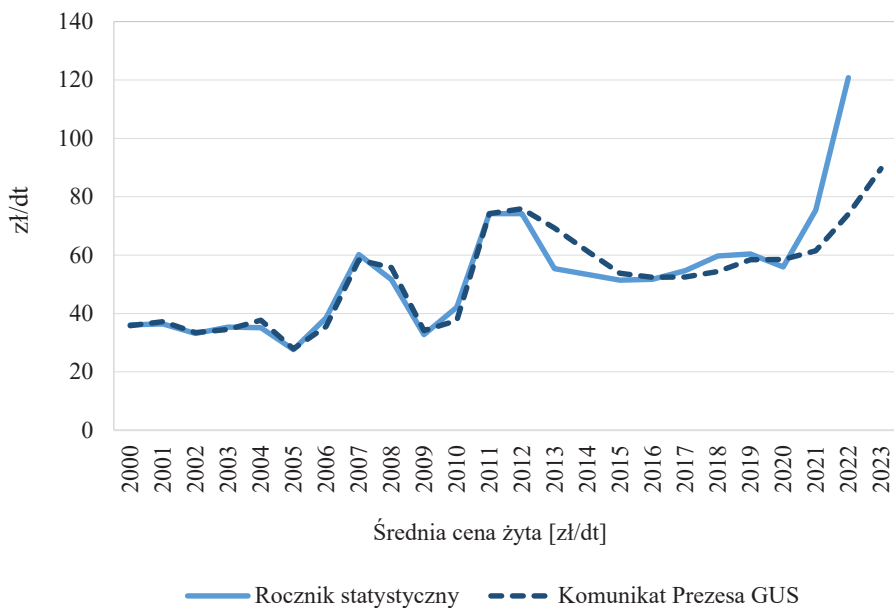
- gminy stosujące stawki zbliżone do maksymalnych, których średnia cena żyta stosowana dla celów podatkowych była w badanym pięcioleciu zbliżona do podawanej przez Prezesa GUS w corocznych komunikatach (wyższa niż 57,00 zł),

- gminy stosujące stawki ponadprzeciętne dla całej populacji gmin (średnia cena żyta w pięcioleciu z przedziału 53,09 a 57,00 zł/dt),
- gminy stosujące stawki poniżej przeciętnej (średnia cena żyta w analizowanym pięcioleciu niższa niż 53,09 zł/dt).

KSZTAŁTOWANIE SIĘ STAWEK PODATKU ROLNEGO W POLSCE

Większość ekonomistów jest zgodna co do tego, że dostarczenie dostatecznej wysokości dochodów podatkowych budżetom gmin jest zasadniczym warunkiem zapewnienia im pożądanej stabilności finansowej [Storonyńska i in. 2023]. W przypadku dochodów z podatku rolnego, punktem odniesienia są ceny produktów rolnych kształtowane przez rynek, który podlega cykliczności [Płonka i Musiał 2011]. Stabilność dochodów z podatków lokalnych jest determinowana także zmianami warunków rynkowych [Johał i in. 2019] i zmiennością pogodową. Podkreśla się więc, że „stabilne wpływy podatkowe wymagają niezawodnej i trwałej bazy dochodowej, która pozostaje w dużej mierze chroniona przed cyklicznymi wahaniami działalności gospodarczej” [Spahn 1995].

Średnie ceny żyta w Polsce na początku XXI wieku podlegały okresowym wahaniom (rysunek 1). Najniższe ceny odnotowano w 2005 roku, bezpośrednio po integracji

Rysunek 1. Średnie ceny żyta w Polsce

Źródło: opracowanie własne na podstawie publikacji GUS oraz Dziennika Urzędowego Monitor Polski

Polski z Unią Europejską, natomiast najwyższe ceny były w dużej mierze konsekwencją zawirowań na rynkach rolnych wynikających z agresji Rosji na Ukrainę w 2022 roku. W latach 2000-2022 ceny żyta wzrosły w ujęciu nominalnym o 234,1% i o 79,8% w ujęciu realnym. Z kolei wzrost stawek podatku rolnego był wolniejszy i wyniósł nominalnie +106,7%, natomiast realnie +11,2%³.

Zmiana zasad obliczania ceny, stanowiącej podstawę naliczania podatku rolnego z 2013 roku, polegająca na wydłużeniu okresu referencyjnego z trzech do jedenastu kwartałów, ograniczyła wahania wysokości podatku. To jednak spowodowało, że w obliczeniach uwzględniono wysokie ceny z lat poprzednich. W konsekwencji wskaźnik służący ustalaniu podatku rolnego był wyższy niż przy trzykwartałowym okresie referencyjnym. Sytuacja uległa odwróceniu, gdy ceny zbóż gwałtownie wzrosły po 2020 roku. Wzrost wskaźnika średniej ceny stanowiącej podstawę naliczania podatku rolnego był jednak wolniejszy niż wzrost cen żyta na rynku.

WYNIKI BADAŃ I DYSKUSJA

Wyniki badań dowodzą, że większość gmin stosuje do obliczania podatku rolnego ceny żyta publikowane przez GUS. Było to ponad 55% gmin w każdym roku. Część gmin utrzymała stawki podatku rolnego na poziomie z roku poprzedniego, w 2019 roku takich gmin było 68, a w 2022 roku już tylko 17. Ponadto badania wykazały, że w 92 jednostkach terytorialnych stawki podatku rolnego w 2022 roku pozostały na poziomie z 2018 roku. Jedynie w czterech gminach stawki te na koniec badanego okresu były niższe niż na jego początku. Gwałtowne wahania cen zbóż, a w szczególności obniżki cen żyta, utrudniają władzom samorządowym długoterminowe planowanie dochodów i wydatków budżetowych. Jest to szczególnie ważne dla gmin wiejskich, dla których wpływ z tytułu podatku rolnego stanowią bardzo ważne źródło dochodów.

Najwyższy udział jednostek terytorialnych stosujących maksymalne stawki podatku rolnego odnotowano w miastach na prawach powiatu i gminach miejskich (tabela 1). Gminy wiejskie i miejsko-wiejskie w większym stopniu uzależnione są od sektora rolnego, a zatem w większym stopniu muszą uwzględniać w swoich decyzjach opinie właścicieli ziemi rolniczej. Badania dowodzą, że istnieje istotna statystycznie zależność pomiędzy charakterem gminy a skłonnością gminy do obniżania ceny żyta służącej naliczaniu podatku rolnego ($\chi^2 = 177,137$, $df = 6$, $p = 0,0000$).

Aktualne wyniki badań dowodzą, że na kształt polityki podatkowej gmin mogą mieć wpływ takie czynniki, jak: konkurencja podatkowa, preferencje, cykl i struktury polityczne,

³ W analizie dynamicznej wysokości poszczególnych kategorii ekonomicznych wykorzystano roczne wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych publikowane przez GUS [1950-2024].

Tabela 1. Struktura gmin według typu i wysokości stosowanych stawek podatku rolnego, 2018-2022

Stawki podatku rolnego	Udział gmin [%] według typu				
	miasta na prawach powiatu	pozostałe gminy miejskie	gminy miejsko-wiejskie	gminy wiejskie	razem
Zbliżone do maksymalnych	95,5	82,2	51,1	44,4	51,1
Ponadprzeciętne	1,5	5,1	18,8	17,2	16,0
Poniżej przeciętnej	3,0	12,7	30,1	38,4	32,9

Źródło: badania własne

przepisy prawa oraz cechy instytucjonalne [Robinson i Tazhitdinova 2023]. W zasadzie wszystkie one są najczęściej wymieniane w literaturze, jako grupa czynników społeczno-demograficznych, gospodarczych i politycznych. Wszystkie mogą być kwantyfikowalne, np. wysokość deficytu budżetowego, potrzeby inwestycyjne gminy lub kondycja rolnictwa na danym obszarze. Część z nich może mieć charakter niemierzalny, np. poglądy lokalnych liderów, postrzeganie podatku, relacje społeczne pomiędzy ludnością rolniczą a nierolniczą, tradycja, naśladownictwo lub ideologia [Ashworth i Heyndels 1997, Hynes i in. 2022]. Jak wykazały badania m.in. Artura Walasika [2014], Pawła Swianiewicza i Julity Łukomskiej [2016] oraz Pawła Motka [2021], gminy o podobnych stawkach podatków tworzą klastry. To dowodzi występowania efektu naśladownictwa podatkowego. Jednak może to być również konsekwencją występowania podobnych uwarunkowań klimatyczno-glebowych i ekonomicznych.

Charakter gminy jest mocno powiązany z jej funkcją w regionie i z poziomem zamożności. Podjęcie uchwały o obniżeniu średniej ceny żyta znacznie częściej miało miejsce w gminach mniej zamożnych. W grupie gmin o najniższych dochodach własnych *per capita* (pierwszy kwartyl), na stawki podatku rolnego zbliżone do maksymalnych zdecydowało się 35,1% jednostek, podczas gdy w grupie o najwyższej wartości tego wskaźnika (IV kwartyl), udział stosujących stawki maksymalne był niemal dwukrotnie wyższy (62,4%). Jednocześnie zaobserwowane różnice były istotne statystycznie ($\chi^2 = 121,033$, $df = 6$, $p = 0,0000$).

Znaczenie dochodów z podatku rolnego dla budżetów gmin jest zróżnicowane. Ich udział w dochodach własnych wahał się w badanym okresie od zera w największych ośrodkach miejskich, do 24,9% w najbiedniejszych gminach wiejskich województwa lubelskiego. Tradycyjnie dochody z podatku rolnego mają większe znaczenie dla gmin wiejskich niż miejskich. Sumują się tu przynajmniej dwa czynniki:

- gminy wiejskie ze względu na swój charakter posiadają większy udział użytków rolnych,
- gminy wiejskie są mniej zamożne, przez co dysponują mniejszymi dochodami, a w szczególności dochodami własnymi [Wojewodziec 2009].

Sytuacja gmin rolniczych komplikuje się dodatkowo, bo wspierając rolnictwo decydują o obniżeniu stawki podatku, ograniczając wydajność bazy podatkowej i wielkość budżetu bieżącego. Na wyższe obciążenia rolników podatkiem rolnym częściej decydowały się gminy o marginalnym znaczeniu tego źródła dochodów (tabela 2). Opisana zależność była istotna statystycznie ($\chi^2 = 237,610$, $df = 6$, $p = 0,0000$).

Tabela 2. Struktura gmin według znaczenia dochodów z podatku rolnego dla budżetu i wysokości stosowanych stawek podatku rolnego w latach 2018-2022

Stawki podatku rolnego	Udział dochodów z podatku rolnego w dochodach własnych gminy [%]*			
	bardzo wysoki (> 6,68%)	wysoki (3,29-6,68%)	umiarkowany (0,99-3,29%)	niski (< 0,99%)
Zbliżone do maksymalnych	42,5	38,7	46,6	76,7
Ponadprzeciętne	21,8	22,0	15,2	5,0
Poniżej przeciętnej	35,7	39,2	38,2	18,3

* Podział kwartylowy badanej zbiorowości gmin

Źródło: badania własne

Gminy wiejskie cechuje większe natężenie stosowania władztwa podatkowego, a to prowadzi do względnie większego uszczuplenia dochodów. Aktywność gmin rolniczych przejawia się w elastycznym regulowaniu stawki podatkowej w zależności od średniej rynkowej ceny skupu żyta, będącej podstawą ustalenia stawki maksymalnej [Dziuba 2019].

Polityka podatkowa gmin często stanowi wypadkową opinii członków organów samorządu odnośnie kondycji finansowej płatników podatków oraz siły oddziaływania podatników na organy gminy. Powstaje więc pytanie, czy struktura rolnictwa na danym terenie wywiera istotny wpływ na wysokość stawek podatku rolnego. Badanie zależności pomiędzy średnią powierzchnią gospodarstwa a skłonnością organów gminy do obniżania stawek podatku rolnego przyniosło interesujące rezultaty. Zdecydowanie częściej maksymalne stawki były stosowane w grupach (kwartylach) skrajnych, tj. o najbardziej i najmniej rozdrobnionej strukturze agrarnej (tabela 3).

Bardzo duże rozdrobnienie gospodarstw rolnych powoduje, że ich właściciele utrzymują się głównie z pracy poza rolnictwem, a podatkowe obciążenie ziemi rolniczej ma marginalne znaczenie dla sytuacji dochodowej gospodarstwa domowego.

Tabela 3. Struktura gmin według średniej ceny żyta i stawki podatku rolnego o różnej skali rozdrobnienia struktury agrarnej wykorzystywanej do obliczania podatku rolnego w latach 2018-2022

Stawki podatku rolnego	Gminy według średniej powierzchni gospodarstwa rolnego [%]*			
	wysoka (> 17,9 ha UR)	umiarkowana (10,5-17,9 ha UR)	niska (6,5-10,5 ha UR)	bardzo niska (< 6,5 ha UR)
Zbliżone do maksymalnych	63,2	46,4	39,4	55,5
Ponadprzeciętne	21,6	21,0	13,1	8,4
Poniżej przeciętnej	15,2	32,6	47,5	36,1

* Podział kwartyłowy badanej zbiorowości gmin

Źródło: badania własne

Natomiast relatywnie duże gospodarstwa rolne postrzegane są jako zdolne do ponoszenia większych obciążeń podatkowych. W obu tych sytuacjach przeważają siły dążące do maksymalizacji dochodów gminy z tytułu podatku rolnego. Jak wykazują badania Elżbiety Badach i zespołu [2021], gminy zlokalizowane na obszarach o korzystnych warunkach do produkcji rolniczej, które jednocześnie charakteryzują się małą gęstością zaludnienia i słabo rozwiniętą przedsiębiorczością, częściej rezygnują z części przysługującej im renty gruntowej, obniżając stawki podatku rolnego, aby w ten sposób wspierać lokalne rolnictwo.

W celu określenia siły oddziaływania rolników na decyzje podatkowe organów gminy, dokonano oceny stopnia agraryzacji rad gminnych, tj. uwzględniono udział rolników w tych gremiach (tabela 4). Badania dowodzą, że w 22,8% organów uchwałodawczych gmin żaden radny nie zadeklarował się jako rolnik, mimo że średnio w skali kraju co piąty

Tabela 4. Struktura gmin według poziomu agraryzacji rady gminy i stawki podatku rolnego w latach 2018-2022

Stawki podatku rolnego	Udział rolników w radzie gminy [%]*			
	wysoki (> 33,3%)	umiarkowany (14,3-33,3%)	niski (4,8-14,3%)	bardzo niski (< 4,8%)
Zbliżone do maksymalnych	30,7	38,6	57,4	75,8
Ponadprzeciętne	20,8	21,2	14,2	8,2
Poniżej przeciętnej	48,4	40,2	28,3	16,0

* Podział kwartyłowy badanej zbiorowości gmin

Źródło: badania własne

radny jest rolnikiem. W 11,8% gmin rolnicy stanowili minimum połowę składu rady, a w 34 jednostkach minimum 80%. Liczna reprezentacja właścicieli ziemi rolniczej w organach podejmujących decyzje o wysokości podatku rolnego istotnie wpływa na wysokość stawek podatku ($\chi^2 = 298,588$, $df = 6$, $p = 0,0000$).

Cenę żyta obowiązującą przy obliczaniu podatku rolnego częściej obniżano w gminach, w których reprezentacja rolników była mniej liczna. Tam, gdzie rada gminy była mniej zagrzyszowana, maksymalne stawki podatku przyjmowane były zdecydowanie częściej.

PODSUMOWANIE

Powiązanie wysokości podatku rolnego z cenami żyta jawi się jako czynnik destabilizujący zarówno dochody gmin, jak i sytuację gospodarstw rolnych. Jest to szczególnie niebezpieczne dla samorządów o mniejszej endogenicznej bazie dochodowej. Wydłużenie okresu referencyjnego służącego obliczaniu średniej ceny żyta dla celów podatkowych poprawiło stabilność tego źródła dochodów dla gmin.

W skali kraju występują dysproporcje w wysokości stawek podatku, jak i w jego znaczeniu fiskalnym dla poszczególnych gmin. Prawie połowa gmin w Polsce podejmuje corocznie uchwały o obniżeniu średniej ceny żyta, stanowiącej podstawę naliczania podatku rolnego. Na obniżenie tego wskaźnika częściej decydują się gminy wiejskie, o mniejszej zamożności, dla których dochody z podatku rolnego stanowią istotną część dochodów własnych. Z kolei na przyjęcie stawek maksymalnych częściej decydowały się gminy miejskie, o wyższych dochodach własnych *per capita* i mniejszym znaczeniu dochodów z podatku rolnego dla budżetu. Za ważną obserwację należy uznać mniejszą skłonność do obniżania stawek podatku rolnego w gminach o bardzo dużym rozdrobieniu struktury agrarnej oraz w tych, gdzie średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego była relatywnie największa. Jednocześnie, jak można było przypuszczać, większą skłonnością do podejmowania uchwał obniżających stawki podatku rolnego charakteryzowały się rady gmin, w których znaczny odsetek stanowili rolnicy.

BIBLIOGRAFIA

- Ashworth John, Bruno Heyndels. 1997. Politicians' preferences on local tax rates. An empirical analysis. *European Journal of Political Economy* 13 (3): 479-502.
- Badach Elżbieta, Anna Koziolec, Renata Matysik-Pejas, Łukasz Paluch, Łukasz Satoła, Tomasz Wojewodziec. 2021. *Oddziaływanie samorządów gminnych na kształtowanie lokalnych warunków rozwoju: studium województwa małopolskiego* (The influence of municipal governments on shaping local development conditions: a study of the Lesser Poland Voivodeship). Warszawa: Wydawnictwo CH Beck.

- BDL GUS (Bank Danych Lokalnych – Local Data Bank, Central Statistical Office). 2023. <https://bdl.stat.gov.pl>, access: 16.11.2023.
- Chirinko Robert S., Daniel J. Wilson. 2017. Tax competition among U.S. states: Racing to the bottom or riding on a seesaw? *Journal of Public Economics* 155: 147-163.
- Czyżewski Bazyli. 2009. Kategoria renty gruntowej w ekonomii nurtu głównego i jej współczesne zastosowania (The land rent category in mainstream economics and its contemporary applications). *Journal of Agribusiness and Rural Development* 1 (11): 27-37.
- Dziuba Jarosław. 2019. Polityka podatkowa gmin wiejskich w Polsce w latach 2006-2017 (Tax policy of rural municipalities in Poland in 2006-2017). *Zeszyty Naukowe Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego. Ekonomika i Organizacja Gospodarki Żywnościowej* 125: 33-43.
- Gajl Natalia. 1992. *Teorie podatkowe w świecie* (Tax theories in the world). Warszawa: PWN.
- GUS (Central Statistical Office). 1950-2023. *Roczne wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych od 1950 roku* (Annual price indices of consumer goods and services since 1950), <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ceny-handel/wskazniki-cen/wskazniki-cen-towarow-i-uslug-konsumpcyjnych-pot-inflacja-/roczne-wskazniki-cen-towarow-i-uslug-konsumpcyjnych/>, access: 16.11.2023.
- Hynes Kate, Yongzheng Liu, Jie Ma, Ian Wooton. 2022. Tax competition for FDI: China's exceptional approach. *International Tax and Public Finance* 29 (3): 788-809. DOI: 10.1007/s10797-021-09709-7.
- Johal Sunil, Kiran Alwani, Jordann Thirgood, Peter Spiro. 2019. Rethinking municipal finance for the New Economy. Mowat Centre, https://tspace.library.utoronto.ca/bitstream/1807/99448/1/Johal_Alwani_Thirgood_Spiro_2019_Rethinking_Municipal.pdf, access: 16.02.2024.
- Klonowska Alina, Witold Furman. 2017. Influence of tax remission on the financial situation of municipalities in Poland. *Economy & Business Journal, International Scientific Publications, Bulgaria* 11 (1): 229-242.
- Klonowska Alina, Tomasz Uryszek. 2021. (In)effective tax policy vs. fiscal (un)sustainability: evidence from Polish municipal government level. *International Journal of Monetary Economics and Finance* 14 (6): 497-513.
- Marks-Bielska Renata. 2010. *Rynki ziemi rolniczej w Polsce – uwarunkowania i tendencje rozwoju* (Agricultural land markets in Poland – conditions and development trends). Olsztyn: Wydawnictwo Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie.
- MF (Ministerstwo Finansów, Ministry of Finance). 2023. *SP-1 bazy danych i opracowania. Informacje dotyczące baz danych i opracowań za poszczególne lata* (SP-1 database and studies. Information about databases and studies for individual years), <https://www.podatki.gov.pl/podatki-i-oplaty-lokalne/ewidencja-i-sprawozdawczosc-podatkowa/sp-1-bazy-danych-i-opracowania/>, access: 01.09.2023.

- Motek Paweł. 2021. Naśladownictwo podatkowe – wpływ sąsiadujących gmin na stawki podatku rolnego w województwie wielkopolskim (Tax mimicking: the impact of neighboring municipalities on agricultural tax rates in Wielkopolskie Voivodeship). *Czasopismo Geograficzne* 92 (2): 279-296.
- Płonka Aleksandra, Wiesław Musiał. 2011. Koniunktura w rolnictwie polskim – ocena wybranych wskaźników (Economic trend in Polish agriculture – evaluation of selected indicators). *Roczniki Naukowe Stowarzyszenia Ekonomistów Rolnictwa i Agrobiznesu* 13 (1): 292-296.
- Robinson Sarah, Alisa Tazhitdinova. 2023. *What drives tax policy? Political, institutional and economic determinants of state tax policy*. Working Paper 31268, <http://www.nber.org/papers/w31268>, access: 10.03.2024.
- Spahn Paul Bernd. 1995. Local taxation: Principles and scope. [In] *Macroeconomic management and fiscal decentralization*, EDI Seminar Series, ed. Roy Jayanta, 221-232. Washington DC: The World Bank Institute, https://mpra.ub.uni-muenchen.de/13111/1/MPRA_paper_13111.pdf, access: 20.03.2024.
- Storonyanska Iryna, Khrystyna Patytska, Tetiana Medynska, Lilya Benovska, Liliia Kliuchnyk, Olha Nestor. 2023. Systematic prerequisites for shaping the local budgets' tax revenue: The case study of developed countries. *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice* 6 (53): 58-69.
- Swianiewicz Paweł, Julita Łukomska. 2016. Lokalna konkurencja podatkowa w Polsce (Local tax competition in Poland). *Studia Regionalne i Lokalne* 2 (64): 5-29.
- Ustawa z 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym*. Dz.U. 2020.333 (Act of November 15, 1984 on agricultural tax. Official Journal 2020.333.
- Walasik Artur. 2014. Zakres i metody konkurencji podatkowej między władzami lokalnymi (The scope and methods of local finance competition). *Studia Ekonomiczne* 198 (1): 200-210.
- Wojewodziec Tomasz. 2009. Znaczenie podatku rolnego w dochodach budżetowych gmin karpackich. *Roczniki Naukowe Stowarzyszenia Ekonomistów Rolnictwa i Agrobiznesu* XI (4): 356-360.

DIFFERENTIATION OF AGRICULTURAL TAX RATES IN POLAND FROM 2018 TO 2022

Key words: agricultural tax, tax rates, rye price, commune revenue, tax policy

ABSTRACT. The aim of the study was to assess the dynamics and differentiation of agricultural tax rates in Poland in 2018-2022. Agricultural tax serves as one of revenue streams for communes in Poland, especially for less wealthy urban-rural and rural communes. However, certain communes opt to impose agricultural tax rates lower than the maximum permissible by law. This observation has prompted an investigation into the determinants of local tax policy and the correlations between specific commune characteristics and the agricultural tax rates set by their governing bodies. The source material consisted of resolutions of municipal councils and data of the Central Statistical Office. Municipalities were divided into three groups based on the agricultural tax rates applied. The study's findings reveal that the tax policy of communes in Poland is characterized by relative autonomy in the conditions of diversified agricultural structures, economic prosperity, and the degree of agrarianization of communes. These factors have a noteworthy impact on the amount of agricultural tax rates applied by communes. Including these factors to explain the motives for shaping the agricultural tax rate allows for a better understanding of the attitude of commune authorities' with regard to the shape of their tax policy.

AUTHORS

TOMASZ WOJEWODZIC, PROF.

ORCID: 0000-0002-0817-4190

University of Agriculture in Krakow, Poland

Faculty of Agriculture and Economics

Department of Economics and Food Economy

e-mail: tomasz.wojewodzic@urk.edu.pl

ALINA KLONOWSKA, PHD

ORCID: 0000-0003-4627-8668

University of Agriculture in Krakow, Poland

Faculty of Agriculture and Economics

Department of Economics and Food Economy

e-mail: alina.klonowska@urk.edu.pl

MONIKA JAWORSKA, PHD

ORCID: 0000-0002-4658-3593

University of Agriculture in Krakow, Poland

Faculty of Agriculture and Economics

Department of Statistics and Social Policy

e-mail: monika.jaworska@urk.edu.pl

Proposed citation of the article:

Wojewodzic Tomasz, Alina Kalinowska, Monika Jaworska. 2024. Zróżnicowanie stawek podatku rolnego w Polsce w latach 2018-2022. *Annals PAAAE* XXVI (2): 214-224.